

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Vår ref.: 2024/8231-19

Deres ref.: 25/2668-

Dato: 19.09.2025

Innspill fra Hardangerviddarådet - Forslag til tiltaksplan for Hardangervidda villreinområde

Buskerud fylkeskommune har sekretariatsansvaret for Hardangerviddarådet, og sender med dette innspill til forslag til tiltaksplan for Hardangervidda villreinområde på vegne av rådet.

Hardangerviddarådet viser til det langvarige samarbeidet om Regional plan for Hardangervidda med tilhørende handlingsprogram, og understreker at dette samarbeidet må ligge til grunn for videre arbeid med tiltaksplanen. Det er avgjørende at tiltakene i tiltaksplanen ses i sammenheng med den regionale planen, og at det etableres en tydelig rolleavklaring mellom statlige og regionale-lokale aktører. Rådet registrerer med bekymring at det ikke har vært gjennomført noen reell dialogprosess underveis i arbeidet med tiltaksplanen, til tross for tidligere signaler om tett samarbeid. Rådet legger vekt på at det må være bedre forankring og medvirkning fra kommunene, lokal villreinforvaltning, grunneiere og fjellstyrer, samt lokale vernemyndigheter og fylkeskommunene.

Hardangerviddarådet mener at flere av tiltakene i tiltaksplanen er svakere enn retningslinjene i regional plan, og ber departementet sikre at tiltakene utformes i tråd med gjeldende planverk (jf § 8-2 i plan- og bygningsloven). Dette gjelder:

- Tiltak 5 - Høy terskel etter sektorregelverk for nye arealinngrep: Hardangerviddarådet viser til retningslinje §2.6 i regional plan «Ny kraftutbygging, utvidelse av eksisterende kraftanlegg, nye kraftlinjer, andre større energianlegg og vindkraftanlegg for mer egen bruk skal ikke skje i nasjonale villreinområder. Eventuelle unntak forutsetter at det ikke gir negative konsekvenser for villrein og andre naturverdier, og en samlet positiv miljøgevinst knyttet til villrein, landskap og andre miljø- og verneinteresser.»
- Tiltak 6 - Vurdere om villreinnemnda bør gjøres til høringspart i alle dispensasjonssaker: Tiltaket må utvides i tråd med retningslinje §1.4 i regional plan for å ivareta rollen Villreinnemnda har i dag: «Villreinnemnda skal høres ved behandling av arealplaner, sti- og løypeplaner, dispensasjonssaker, vassdragskonsesjoner, vindkraftanlegg, linjeføring og andre tiltak som kan få betydning for villreinens livsvilkår».

Rådet har i tillegg følgende kommentarer til utvalgte tiltak i tiltaksplanen:

- Tiltak 4 – Revisjon av regional plan: Hardangerviddarådet har etablert rutiner for årlig vurdering av behov for rullering av handlingsprogram og hvert fjerde år for regional plan som en anbefaling til fylkeskommunene som del av arbeidet med regional planstrategi, og anbefaler at dette videreføres. Tiltaket bør bygge på eksisterende praksis.
- Tiltak 8 – Dialogforum: Rådet anbefaler at departementet bygger videre på det etablerte samarbeidet gjennom Hardangerviddarådet, som allerede fungerer som en arena for bred involvering og koordinering. Det er en styrke å bygge på det som allerede eksisterer. Rådet viser også til hvordan Villreinutvalget legger til rette for dialog på sine vår- og høstmøter.
- Tiltak 13 – Økt kunnskap og bedre samordning av motorferdsel i utmark: Tiltaket er allerede forankret i Hardangerviddarådets årsplan for 2025. Rådet ber om å få en tydelig rolle i oppfølgingen av tiltaket.
- Tiltak 14 – Digital løsning for motorferdsel i utmark: Rådet understreker behovet for en nasjonal digital løsning for saksbehandling og rapportering, og ber staten ta ansvar for utvikling og samordning.
- Tiltak 21 – Felles sti- og løypeplan: Rådet viderefører arbeidet med felles sti- og løypeplan, som allerede er sendt på høring. Det er viktig at prosessene samkjøres med tiltaksplanen, og at departementet bidrar til god koordinering. Rådet ber om dialog med departementet for å sikre fremdrift og samordning.
- Tiltak 10 – Samlet vurdering av nasjonale restaureringsprosjekter: Hardangerviddarådet ber om at tiltak som legger til rette for trekk mellom delområder prioriteres. Staten må ta ansvar for kraftfulle tiltak og bidra til at det blir miljøtunneler på Rv7 og E134 som sikrer villreintrekk, og som er et svært viktig naturrestaureringstiltak. Det er ingen tunneler på Rv7 i dag, der arbeidet bør starte med Dyranuttunnelen. Arbeidet med tunneler bør også ses i sammenheng med videreutvikling av kraftanlegg ved E134 der villreintrekket vil ytterligere forringes og må avbøtes med en forlenget tunnel under Haukeli i forhold til forslaget til nasjonal transportplan. Behovet for slik restaurering forsterkes ytterligere ved en eventuell effektutvidelse av Røldal/Suldal kraftanlegg.

Hardangerviddarådet ber om at rådet føres opp med ansvar (hoved- eller delansvar) for prosessen knyttet til tiltak som naturlig hører inn under det regionale samarbeidet, særlig innen friluftslivsferdsel og arealforvaltning. Dette gjelder også tiltak som er i tråd med forslag til felles sti- og løypeplan, og som allerede er under behandling.

Rådet understreker at det regionale samarbeidet har stor verdi, og at tiltakene må bygge på innsikten og erfaringene fra lokalt og regionalt nivå. Tiltaksplanen må ikke forsinke pågående prosesser, men bidra til å styrke og samordne innsatsen for å bedre villreinens leveområder.

Vennlig hilsen

På vegne av leder Timo Knoch,
Lise-Berith Lian
Sekretær Hardangerviddarådet

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Vedlegg - Referat møte Hardangerviddarådet 10.09.25

Kopi til:

HOL KOMMUNE
NORE OG UVDAL KOMMUNE
ROLLAG KOMMUNE
TINN KOMMUNE
VINJE KOMMUNE
ULLENSVANG KOMMUNE
EIDFJORD KOMMUNE
ULVIK HERAD
TELEMARK FYLKESKOMMUNE
VESTLAND FYLKESKOMMUNE
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK
STATSFORVALTAREN I VESTLAND
Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet